

de Kunstbode

Op de drempel van het nieuwe seizoen maken bezoekers én kunstenaars zich weer op voor aanstaande premières en openingen. En ook al worden kaartjes steeds later gekocht, het publiek heeft de weg naar de podia en musea teruggevonden.

Gelukkig maar, want er staat veel moois op stapel. Deze maand al bijvoorbeeld vindt de vierde editie van het Groot

Rotterdams Atelier Weekend plaats met maar liefst ruim 890 kunstenaars. Of de baanbrekende Ai Weiwei, in de Kunsthal Rotterdam. Anselm Kiefer in Voorlinden, Yayoi Kusama in het Stedelijk Museum Schiedam of de meesterwerken uit Museum Boijmans in het Rijksmuseum. Hier worden begin 2024 ook de topstukken van Frans Hals uit de hele wereld getoond, aansluitend op de National Gallery in Londen waar de tentoonstelling al deze maand opent.

Madonna doet ons land aan en Wende trekt langs de podia met haar nieuwe programma. Kortom, te veel om op te noemen en genoeg om te kiezen! Dat geldt ook voor de aanstaande Tweede Kamerverkiezingen al is het nog afwachten wat de politieke partijen over cultuur te melden hebben...

Deze Kunstbode gaat over de rol en betekenis van kunst en kunstenaars voor stad en land. Hoe geven zij vorm

aan ideeën en nieuwe inzichten. Kunstenaars zijn bij uitstek bekwaam in, wat heet, *Futures Literacy*. Het duiden van de toekomst, het richting geven aan morgen. Dat is wat kunst vermag en alleen daarom kan geen zinnig mens zonder.

Kijk vooruit met deze Kunstbode en laat u (ver)leiden door de kunsten. Een inspirerend nieuw cultureel seizoen gewenst!

In het M4H gebied is de Rotterdamse mentaliteit goed zichtbaar bij de nieuwe creatieve en innovatieve bedrijven en initiatieven. Foto: Guido Pijper

Op woensdag 28 juni maakte een allesvernietigende brand vijftig creatieve ondernemers en kunstenaars plotsklaps dakloos. De Keilewerffloods stond op de sloepijst van de gemeente Rotterdam en was daarom onverzekerd. Foto: Robin Utrecht

De stad waar ook kunstenaars de mouwen opstropen

Een arbeidersstad, havenstad, rauwe stad en stad zonder hart. Niet iedereen kent Rotterdam als stad voor kunst en cultuur, ondanks de rijkdom aan culturen, de Willem de Kooning Academie, Codarts én vooral veel kunstenaars. Wat heeft Rotterdam hen te bieden? We spreken met Ron Mandos (galerist), Anne van der Zwaag (directeur Big Art en Object Rotterdam) en Bas van den Berg (Placebased & Co).

Tekst: Priscilla de Putter

Ron Mandos | Foto: Koos Breukel

Anne van der Zwaag | Foto: Florian Braakman

Bas van den Berg

Jarenlang trok Rotterdam veel creatieven vanwege de betaalbare ruimte. Je kraakte er je eigen pand, zoals Stichting Kunst & Complex in 1987 deed met een oud fabriekspand aan de Keileweg. Stichting B.a.d. deed in dat jaar hetzelfde met een oud badhuis en daarna, in 1991, met een oud schoolpand in Oud-Charlois. Het was de tijd waarin architecten zich naar Rotterdam haastten, in de hoop een duit in het zakje te doen nu hoogbouw in het centrum weer mogelijk was. Hier sloot je je als maker aan bij een gemeenschap van gelijkgestemden, om van daaruit eigen kansen te creëren. Hoe is dat nu?

Mandos:

'Voor jonge kunstenaars is Rotterdam een inspirerende stad, maar de stad mag meer aandacht aan ze schenken'

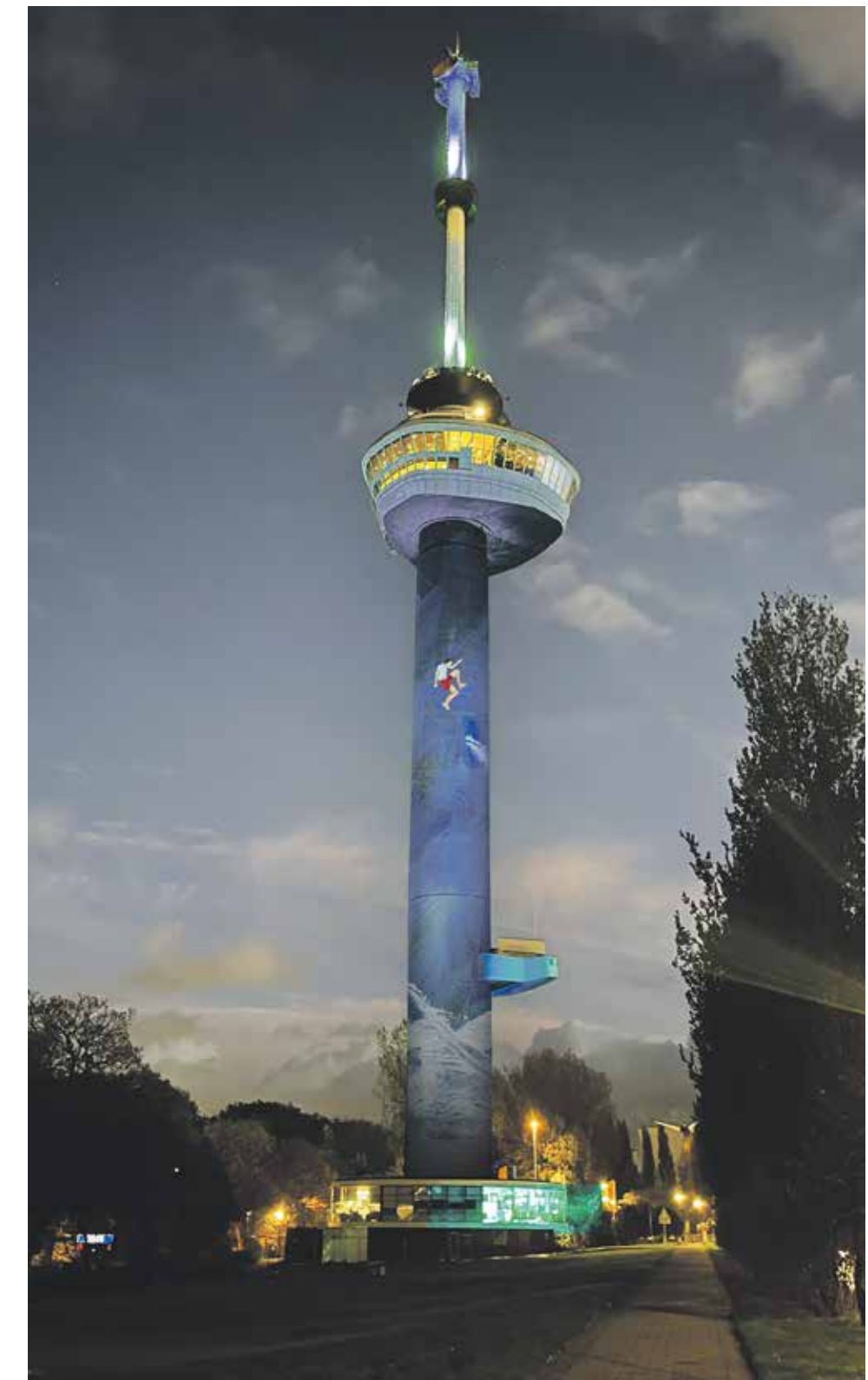
'In Rotterdam is het nog mogelijk om iets van de grond te krijgen. Het is een stad van maken en doen, minder van kijken en kopen,' zegt galerist Ron Mandos. De geboren Rotterdammer opende zijn galerie voor hedendaagse kunst in 1999 in zijn woonhuis aan de Rodenrijseleaan. Maar zijn Amsterdamse filiaal aan de Prinsengracht liep sinds 2006 zo goed, dat hij in 2013 de galeriedeuren in Rotterdam sloot. Binnenkort openen ze weer, dit keer als *artist in residence* en hoofdkwartier

voor zijn Ron Mandos Young Blood Foundation. 'Jonge kunstenaars kunnen zo'n plek goed gebruiken en Rotterdam is voor hen een inspirerende stad. Al een paar jaar organiseren we met de Young Blood Foundation een *artist in residence* met Brutus (werk- en expositieruimte van kunstenaar Joep van Lieshout, red.) aan de Rotterdamse Keileweg. De Maleisische kunstenaar Marcos Kueh verbleef er een half jaar. Hij heeft van de stad geproefd en het smaakte naar meer.' Voor beginnende kunstenaars is gezien worden cruciaal, benadrukt Mandos. 'Kunstenaars zijn in Rotterdam ruimschoots aanwezig, maar de stad mag meer aandacht aan ze schenken.' Hij noemt als voorbeeld Museum Voorlinden die een werk van Kueh verwierf naar aanleiding van de Young Blood Award. 'Dat is een droomstart voor een kunstenaar. Ik vind dat dit soort initiatieven er in Rotterdam ook meer mogen zijn.' Mandos besluit, op geheimzinnige toon: 'Wie weet ga ik er zelf nog iets bijzonders doen.'

Van der Zwaag:

'Onderscheidend aan Rotterdam is de gedreven en loyale creatieve gemeenschap'

Ook Anne van der Zwaag benadrukt het belang van zichtbaarheid voor kunstenaars. Het is de drijfveer achter de twee beurzen die ze jaarlijks organiseert: Object

Ron Mandos: 'Door de spontane en snelle samenwerking van het Nederlands Fotomuseum, de Gemeente Rotterdam en Droom en Daad, kon tijdens de Rotterdam Art Week de video animatie Perpetuum van Jacco Olivier op de Euromast worden geprojecteerd.'

Rotterdam en Big Art in Amsterdam. 'In Rotterdam krijgen makers de ruimte en worden ze omarmd, maar die ruimte en betaalbaarheid staan steeds meer onder druk, mede door de ontwikkeldrift van de stad.' Ze vindt het schrijnend, omdat juist deze elementen Rotterdam lang onderscheidden van andere steden. 'In Utrecht, Den Haag en Amsterdam is het ook lastiger vergunningen te krijgen.' Een ander onderscheidend aspect vindt Van der Zwaag de loyale en gedreven creatieve gemeenschap. 'Hier heerst meer betrokkenheid bij elkaar, misschien door Rotterdams wederopbouwgeschiedenis waarbij je samen de schouders eronder móest zetten.' Als tekenend voorbeeld noemt ze de massale steun die op gang kwam nadat broedplaats De Keilewerf op 28 juni in vlammen opging. 'Er was een enorme kracht en bereidheid om te helpen.' Van sommige dingen zie je de waarde pas als het weg is. Dat geldt voor velen voor de Keilewerf, maar ook voor Rotterdam zelf. Van der Zwaag: 'De stad is goed in groots denken, maar daarin schuilt ook de valkuil. Als je altijd denkt in mogelijkheden en steeds vooruit wilt, dan is er minder oog voor dat wat je misschien moet koesteren.'

Van den Berg:

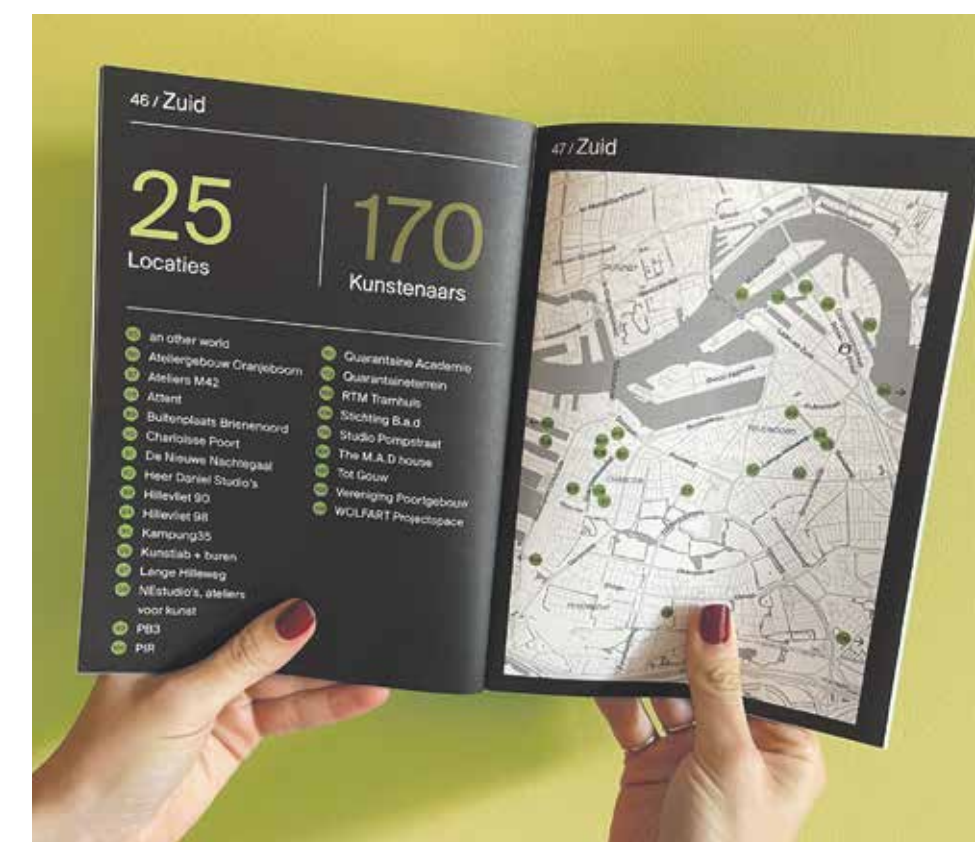
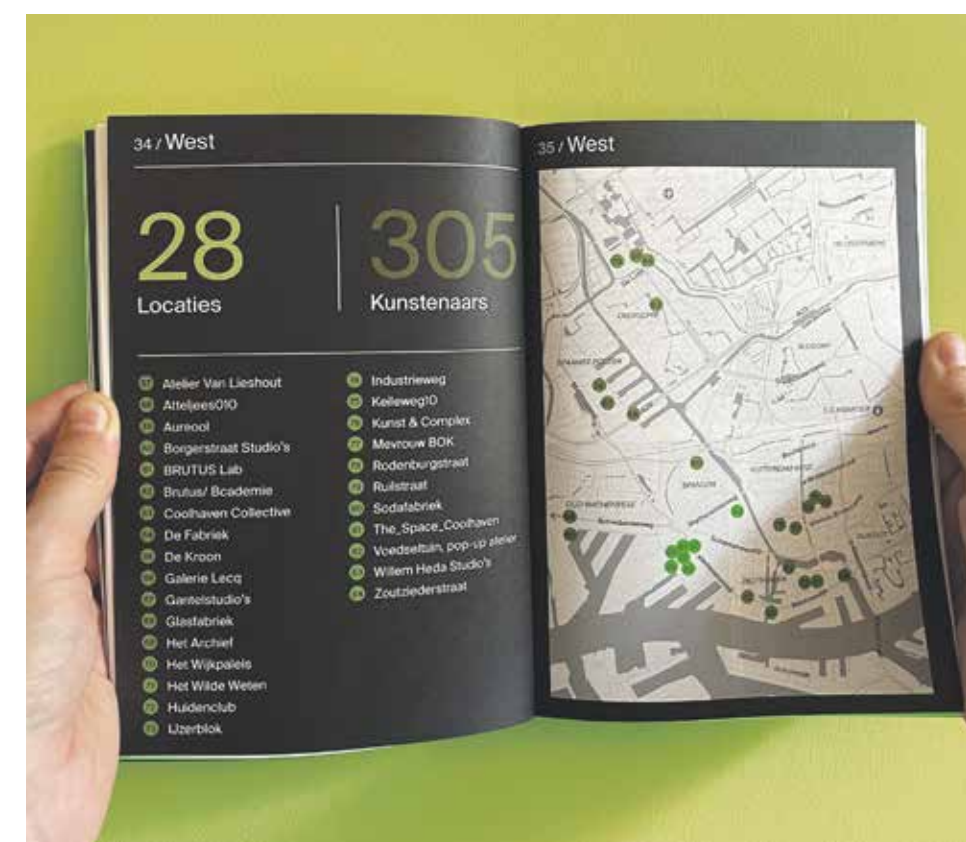
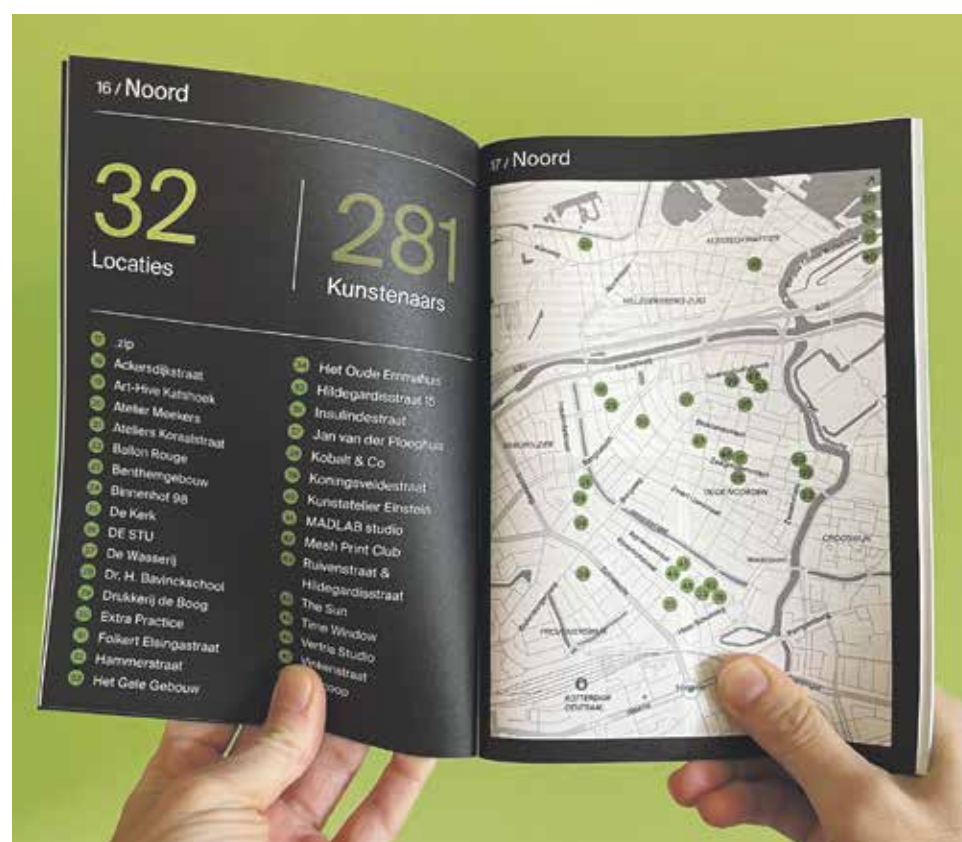
'Een gemeente die kunstenaars serieus neemt, daar heeft de stad behoefte aan'

De ruimte die eerst zo gul aanwezig was, nam de laatste jaren in rap tempo af. Dat besef is er ook bij de afdeling Cultuur van de gemeente, waar sinds 2022 wordt gewerkt aan een nieuw Atelier- en Broedplaatsenbeleid. Bas van den Berg kon daarop niet wachten: met compagnon Lenard Vunderink richtte hij Placebased & Co op waarmee ze bijzondere plekken in Rotterdam zoals Keilewerf 1 en 2, De Kroon, De Hilleviet en de Schiehavenhallen onder hun hoede hebben. De ontwikkeling van deze plekken moet bijdragen aan een levendige, betaalbare stad. 'Er moet ruimte beschikbaar blijven voor mensen die daar iets doen omdat ze dat graag willen doen, niet vanwege het sterke verdienmodel. Kunstenaars geven de stad karakter, dat is minstens zo belangrijk.' Van den Berg had het liefst gewild dat de Keilewerf nog fier overeind stond, maar de brand en de nasleep ervan geven hem hoop: de emotionele en financiële steun was groot. 'We ontdekten na de brand pas echt hoe bijzonder deze plek in tien jaar tijd werd voor veel Rotterdammers. Zo'n plek moet er weer komen, maar dit keer voor de lange termijn en niet steeds met één jaar verlenging. We willen bouwen aan een betaalbare en duurzame plek voor de komende twintig tot dertig jaar. Iedereen die ik spreek vindt het belangrijk, maar niemand durft zekerheid te geven. Een gemeente die makers en kunstenaars serieus blijft nemen, daar heeft de stad behoefte aan.'

4e editie Rotterdams Atelier Weekend groter dan ooit!

In het gratis gidsje verkrijgbaar bij de ateliers staan alle adressen van de ruim 100 deelnemende locaties en 890 kunstenaars.

Jeanne Rombouts en Sander van Wettum in het trappenhuis van de Drievliedenstraat. Foto: Aad Hoogendoorn

Maud Timmermans en Vadim Gryadov voor de Watertoren. Foto: Aad Hoogendoorn

De vierde editie van het Groot Rotterdams Atelier Weekend op 16 en 17 september is groter dan ooit. Wie zitten er eigenlijk in de Rotterdamse ateliers? En hoe zit die atelierwereld in elkaar? In aanloop naar GRAW openen vijf Rotterdamse ateliers alvast hun deuren voor de Kunstbode.

Tekst: Jonasz Dekkers

In de schaduw van de tragisch afgebrande Keilewerf in het Westen van Rotterdam ligt de Voedseltuin. Naast producent van groente en fruit voor de Voedselbank is de tuin tijdens het Groot Rotterdams Atelier Weekend (GRAW) voor het eerst een pop-up atelier. Saskia Risseeuw, fotograaf, is een van de kunstenaars die hier te zien zal zijn. Het is dus geen 'echte' expositie, maar een atelierruimte: "In de tuin zullen we met een groepje kunstenaars laten zien waar we mee bezig zijn, na het weekend zal het resultaat dan te zien zijn bij KunstWerk in Schiedam." Die groep is divers, zowel qua kunstenaars als qua materiaal, vorm en ervaring. "Ons uitgangspunt is samen dingen doen en samen dingen maken. De een is bezig met kleuren maken, de ander

met papier van natuurlijke materialen en een volgende schildert daar dan weer op. Zo inspireren we elkaar."

Een andere groep kunstenaars die meedoet aan GRAW zetelt aan de voet van de Watertoren in Kralingen: **UTOPIA**, een ideale werkdag voor kunstenaars. Een van hen is keramiekkunstenaar Maud Timmermans. Met uitzicht op een dijkje vertelt Maud hoe fijn het is om met meerdere mensen een groot ateliergebouw te delen. "Toen ik hier introk hebben de anderen hier mij geholpen met van alles: opdrachten, tips over verzekeringen, financiën en dat soort dingen. En natuurlijk is het gewoon heel fijn om als freelancer af en toe je ei kwijt te kunnen bij collega's. En als er een atelier beschikbaar komt, bepalen we via ons netwerk en op democratische wijze welke kunstenaar erin komt." Lachend: "Beslissingen duren daardoor wat langer, maar het werkt goed voor de verbinding tussen gevestigde namen en jonge kunstenaars. Even verderop zit beeldhouwer Vadim Gryadov, een Russische kunstenaar met een achtergrond in architectuur. Zijn atelier is een soort tweede huis. "Voor kunstenaars, en zeker voor beeldhouwers die veel ruimte nodig hebben, is een groot, hoog atelier

met goede lichtinval heel belangrijk." Het is echter maar de vraag hoe lang zij nog van **UTOPIA** gebruik kunnen maken, want het pand staat te koop. Die onzekerheid is heel spannend, vooral omdat er simpelweg weinig beschikbare atelierruimte is in Rotterdam, verzucht Maud.

Dat herkent fotograaf Sander van Wettum. Hij zit in het oude meisjesschoolgebouw aan de **Drievliedenstraat** in het centrum, dat wordt beheerd door Stichting Kunstaccommodatie Rotterdam (SKAR). Door gebrek aan betaalbare ruimte trok Sander jarenlang van anti-kraak naar anti-kraak-atelier. Na lang op de SKAR-wachtlijst te hebben gestaan heeft hij nu eindelijk een atelier toegewezen gekregen. "Dat is heel fijn, maar ik heb echt geluk gehad. Er zijn duizenden kunstenaars op zoek naar atelierruimte. Zij zijn amper georganiseerd en worden niet goed vertegenwoordigd. Het is toch een beetje 'ieder voor zich' in Rotterdam. Daar proberen we met ons initiatief (Atelier Unie Rotterdam) verandering in te brengen. Daarom is GRAW ook zo belangrijk – het is voor velen een kijkje achter de schermen van hoe de atelierwereld in Rotterdam werkt. Jonge kunstenaars hebben daar vaak geen idee van."

Dat komt ook omdat kunstenaars vaak wat op zichzelf gerichte mensen zijn, aldus tekenaar Jeanne Rombouts, die sinds de jaren negentig in het atelier aan de **Drievliedenstraat** zetelt. De rol van het atelier is veranderd, ziet Jeanne. "Vroeger was het atelier meer een open werkplek, nu is het voor veel kunstenaars vooral een privékantoor. Dat komt mede door de digitalisering, waardoor sommigen genoeg hebben aan een laptop om kunst te maken." Omdat de **Drievliedenstraat** in beheer is bij SKAR, weten de dertig kunstenaars die er zitten dat ze kunnen blijven. "Dat maakt zo veel verschil: het zorgt ervoor dat je wil investeren in je plek, waardoor je praktijk professionaliseert", zo stelt Sander. "Dat gun ik iedere kunstenaar."

Aan de **Oranjeboomstraat** zien beeldend kunstenaars QS Serafijn en Leslie Robbins eveneens dat er weinig ateliers zijn in de stad. QS: "Ik heb nooit een echt atelier gehad, dus ik doe voor het eerst mee aan GRAW. In de jaren negentig was het atelierbeleid in Rotterdam goed, maar dat is niet meer zo." Daarom is GRAW zo belangrijk, vertelt Leslie. Zij heeft kunstenaars van de afgebrande **Keilewerf** uitgenodigd om deze editie hun kunst bij

Sasja Hagens in haar atelier in de Ackerdijkstraat. Foto: Aad Hoogendoorn

hen tentoon te stellen, in het kader van Kunstenaars Zonder Atelier. "Een groep van zes beeldende kunstenaars doet mee! Solidariteit is altijd belangrijk, maar al helemaal na zo'n tragedie."

Het is heel belangrijk voor kunstenaars om een goed atelier te hebben. De relatie tussen het werk en het atelier is namelijk vaak wederkerig, merkt schilder en beeldhouwer Sasja Hagens op, die met nog zo'n twintig andere kunstenaars aan

de **Ackersdijkstraat** in Noord zetelt. "Hoe groter het atelier, hoe groter het werk dat je kan maken. Kunstenaars met een kleine plek, of zelfs zonder plek, worden echt beperkt in hun creatieve vrijheid." De **Ackersdijkstraat** opent dit jaar het GRAW. "Een hele eer. We zijn hard aan het werk om het weekend hier spetterend te openen, met kunst, eten (gemaakt door buurtbewoners!), en live muziek in de tuin – ik zou zeggen, komt allen!"

Groot Rotterdams Atelier Weekend
Op 16 en 17 september zetten meer dan 840 kunstenaars en 100 ateliercomplexen in Rotterdam hun deuren open voor publiek.

Volledig programma:
grootrotterdamsatelierweekend.nl
Of scan de QR code.

Winy wil een wereldwonder

Iconen voor morgen geven richting aan stad en samenleving

Winy Maas, co-founder MVRDV. Foto: Daria Scagliola

Gebouwen, straten en pleinen kunnen iconen voor ons worden, als ze iets voorbeeldigs bewerkstelligen. Als ze niet alleen een basisfunctie realiseren maar ook meer tweeblijven, de stad verrijken en de maatschappij verder brengen. De architecten die iconen ontwerpen, worden vaak gezien als dure, geldverslindende en egocentrische star-architecten. Wellicht is een betere uitleg van het woord nodig, want iconen onttrekken ons niet alleen aan de grauwe middelmaat die geregeerd wordt door beknibbeling, ze hebben de potentie een stad enorm te verbeteren.

Tekst: Winy Maas

Iconische gebouwen en ruimten in de stad hebben altijd een belangrijke rol in de steden. Ze tekenen de tijdgeest en haar machthebbers. Ze wijzen de weg door de stad, niet alleen letterlijk maar ook figuurlijk. Doordat ze iets opwindends veroorzaken. Iets vernieuwends. Iets voorbeeldigs. Iets uitdagends. Ze kunnen niet alleen de stad maar ook de samenleving in stedenbouwkundig opzicht richting geven. Ze wijzen de weg voor de stad.

Neem Parijs. De Gotische kathedraal zijn er voorbeelden van nooit eerder gerealiseerde ijheid en leidden onze blik naar boven. De Eiffeltoren heeft Parijs – de stad die bekendstaat als een 'zee van Hausmanniaanse blokken' – een object gegeven, dat niet alleen herkenning en overzicht biedt, maar ook een teken van vooruitgang en technologie. En het Centre Pompidou werd een open 'fabriek' voor kunst met een plein, open etages, roltrappen en een dakterras. De Grande Arche in La Defense werd een stip op de horizon, die markeerde dat de stad niet implodeerde en vastliep maar naar buiten kon bewegen. Maar het zijn niet alleen gebouwen die iconisch kunnen zijn, ook pleinen kunnen dat. Zo is het Place des Vosges door zijn openheid en gratie een ruimte met meer dan een functionele rol.

Kwetsbaar

Ook in mijn stad Rotterdam zijn er een paar. De Euromast was een teken van vooruitgang en overzicht. Het Centraal Station met zijn gevouwen dak is niet alleen een opstapplaats maar ook een gebaar van verwelkoming naar de stad en de wereld. En ik denk dat ook onze Markthal door mensen als iconisch betiteld wordt, omdat het woningen inzet om een grootse pleinruimte te overspannen. Het wil, zo wordt gezegd, met zijn meeslepende openheid juist de collectiviteit en de rol van voeding vergroten. Het toont overigens dat dat kwetsbaar is. Met lede ogen moet

We Want World Wonders. ©The Why Factory

ik zien dat er weinig goed en betaalbaar voedsel is, dat de boeren uit de omgeving uit de hal zijn verdreven, dat er weinig groenten te koop zijn en dat de restaurants de overhand krijgen. Kortom, de geest van een heerlijke markt verdwijnt ten behoeve van een soort food-court. Dat was niet de bedoeling. Het tast de iconische betekenis aan, ook al blijft de ruimte uitnodigend...

Nu lijkt het woord icoon de laatste tijd sowieso beladen. Het was ooit iets positiefs maar wordt nu geassocieerd met duur en elitair. Met macht, en praalzucht. Zie bijvoorbeeld de gebouwen van de Olympische Spelen in Londen of de City of Arts and Sciences in Valencia. De architecten die ze maakten worden gezien als geldverslindende en egocentrische ego's.

Toekomst

Moeten we dan maar geen iconen meer bouwen? Wellicht is een herdefiniëring van het woord nodig. Iconische gebouwen, straten en pleinen kunnen laten zien dat we ons kunnen onttrekken aan de 99,9 procent van de bebouwing, de grauwe middelmaat, die geregeerd wordt door beknibbeling op alle aspecten, van bebouwing en ruimten die niet méér wil zijn dan functie. Iconen blijken op te vallen omdat ze verder

vooruit kijken. Ze kunnen dat doen door iets voorbeeldigs te bewerkstelligen en kunnen dan eigenlijk niet alleen een functie realiseren, maar ook meer doen. Ze kunnen niet alleen de situatie ter plekke oplossen maar ook lonken om een deel van de toekomst op te lossen. Ze tonen dat er ruimte is voor dromen en fantasieën, van ideeën over en experimenten voor de toekomst.

Zo kan het een gebouw zijn, dat toont dat er een stad kan bestaan die werkelijk hyper groen kan zijn. Dat een voor iedereen toegankelijk park of natuurbos over zich heen plooit en daarmee iets teruggeeft aan de stad. Een gebouw dat een groots waterreservoir aanbiedt, met nestelende vogels op het dak en in de gevels. Of een gebouw dat een overdaad aan zonne-energie produceert, niet alleen voor zichzelf maar ook voor de omgeving. Of dat tevens voedsel produceert. Of dat werkelijk hyper gemengd is, met bewoners en gebruikers van verschillende inkomstniveaus in één gebouw. Of een gebouw dat volslagen veranderbaar is, op elk moment dat dat nodig is, als een echte transformator. Die gebouwen kunnen de hyperbolen zijn van onze verlangens en fantasieën en de noodzakelijke experimenten van onze tijd, om de toekomst een beetje te testen en

Markthal Rotterdam. Foto: Ossip van Duivenbode

vooruitgang in de wereld een handje te helpen. Het zijn de wereldwonderen van onze tijd, het woord zegt het dan eigenlijk al. Dan kunnen gebouwen en ruimten iconisch worden, en geven ze mede richting aan de stad en samenleving. Juist nu, in een tijd van angst en scepticisme, van vervlakking en verzengende negativiteit, zijn ze nodig, meer dan ooit.

Verder lezen: *The Why Factory: We Want World Wonders*, nai010 publishers.

Geld heeft geen geduld

'New ideas need old buildings' (Jane Jacobs)

Kunstenaars zijn de stoottroepen voor nieuwe ontwikkelingen. Dat is sinds eeuwen zo en alleen al om die reden is het van vitaal belang dat steden kunstenaars (en muzikanten en alle andere creatieve makers en denkers) ruimte bieden en als het even kan ook middelen om hun werk te kunnen doen.

Tekst: Wim Pijbes

Waar kunstenaars als eerste neerstrijken in gebouwen en gebieden waar niemand heil in ziet, gebeuren dan bijzondere dingen. Vaak in de rafelranden van de stad in verwaarloosde en in onbruik geraakte monumentale panden, kerken of pakhuizen. Eerst komen de kunstenaars, dan volgen de yuppen. Althans, dat is de wereldwijde trend die als algemeen geaccepteerde volgorde wordt vermeld. De werkelijkheid ligt weliswaar complexer zo blijkt uit recent onderzoek gepubliceerd in Urban Studies, bevestigd door Richard Florida in Bloomberg. Iedere stad is immers uniek en wat hier werkt, gaat elders niet op (en andersom). Dat zou immers te mooi zijn om waar te wezen, want steden zijn slechts in beperkte mate maakbaar.

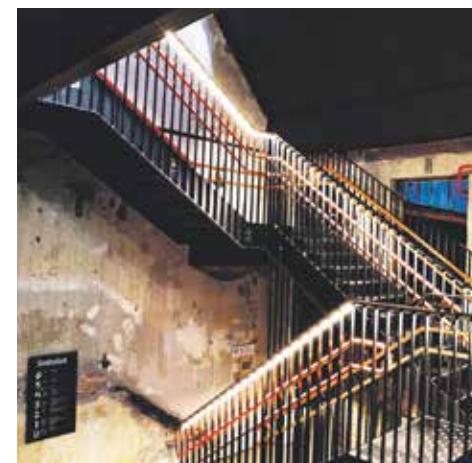
Breedplaatsen

Toch kan de rol van kunst als gangmaker bij de ontwikkeling van nieuwe stadsgebieden niet onderschat worden. Want juist kunstenaars zoeken de randen op, verkennen het nieuwe, en verleggen vervolgens grenzen. In hun werk én in de stad. En waar de mooiste bloempjes aan de rand groeien, floreren in de buitengebieden de ateliers, de broedplaatsen en repetitieve ruimtes. Amsterdam, Rotterdam, Tilburg en Groningen bijvoorbeeld kennen spannende plekken evenals Basel, Milaan, Marseille of Berlijn. Je zou denken dat

lokale overheden inmiddels wel hun knopen tellen wanneer ergens weer een atelierpand of repetitieve ruimte moet worden ontruimd, niets is minder waar. Want juist waar initiatieven de potentie hebben om door te kunnen groeien, vaak gesteund door particulier of filantropisch geld, trapt de overheid, gebonden aan wet- en regelgeving op de rem, neemt de regie over en denderd en tendert het project in handen van commerciële vastgoedontwikkelaars. Die zoeken vervolgens, gedwongen door diezelfde overheid hooguit 'iets cultureels voor in de plint' wat zelden iets goeds oplevert. Vaak is het kwaad dan al geschied en al het opgebouwde creatieve kapitaal vernietigd.

Vertrouwen

Nederlandse steden zouden gebaat zijn om in de laatste resterende rafelranden ruimte te houden voor de culturele pioniers die hier als eerste neerstreken. Overal in de wereld bestaan *best-practices* die aantonen dat waar particulier cultureel initiatief het vertrouwen en de ruimte krijgt, er ook in onze steden prachtige locaties kunnen ontstaan. Het Hem-terrein in Zaandam, het M4H gebied in Rotterdam, Stork in Hengelo, om een paar te noemen. Haast is geboden want deze plekken worden schaars, de nood van kunstenaars voor betaalbare werkruimte steeds hoger, de tijd dringt en geld heeft geen geduld.

Sentralen, Oslo

Powerhouse, Brooklyn, New York

Mayonaise fabriek, Bazel

FENIX, Rotterdam

Veerhuis, Rotterdam

Paris 104, Parijs

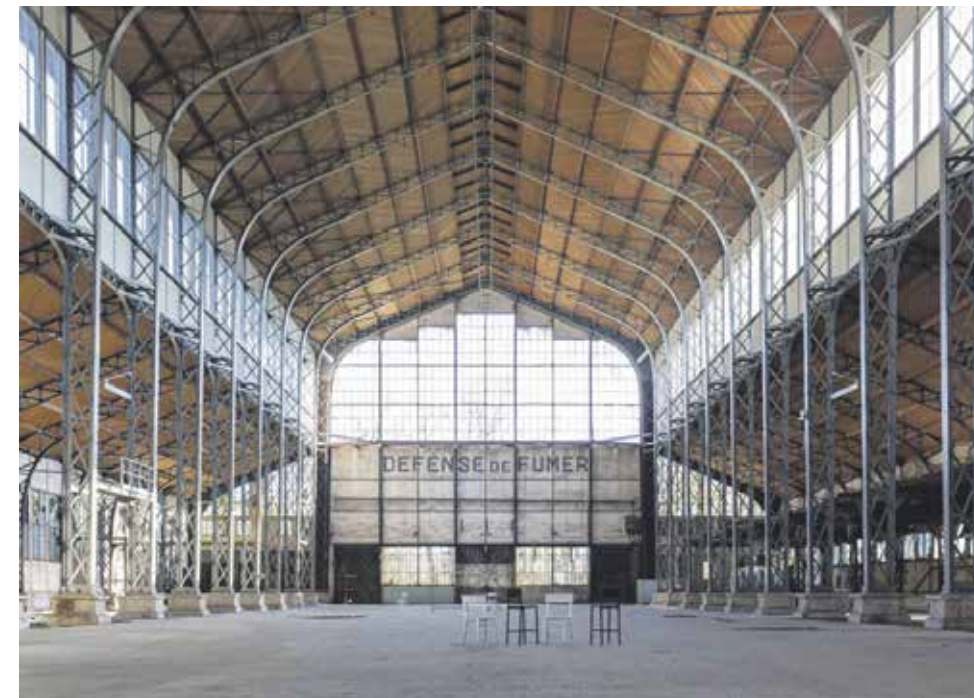
ZeitZ Mocaa, Kaapstad

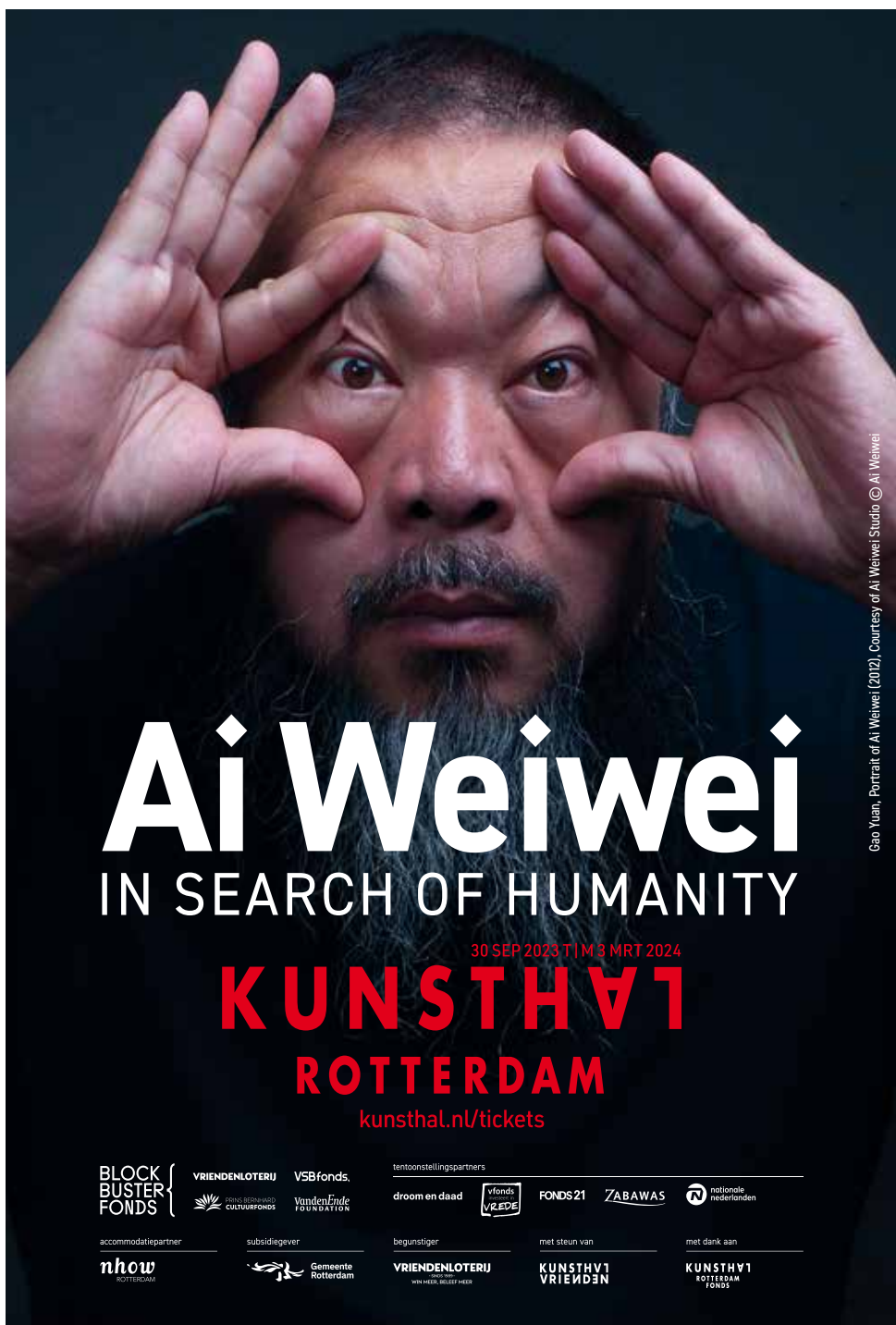
Brutus, Rotterdam

NDSM-werf, Amsterdam

Hangar Y, Meudon, Parijs

Ai Weiwei
IN SEARCH OF HUMANITY

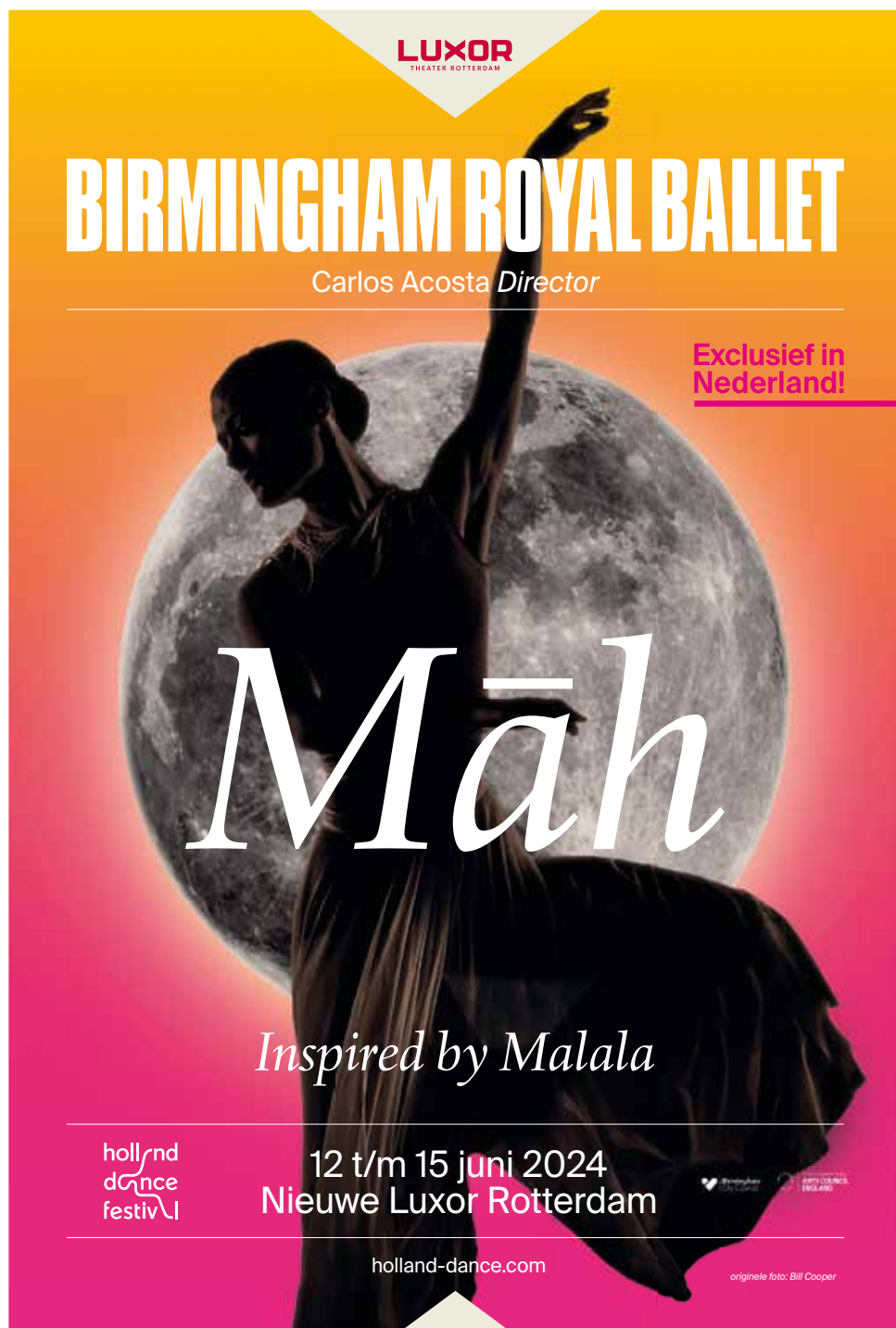
30 SEP 2023 T | M 3 MRT 2024

KUNSTH1
ROTTERDAM

kunsth1.nl/tickets

Blockbuster Fonds, Vriendenloterij, VSBfonds, tentoonstellingspartners, droom en daad, Fonds 21, ZABAWAS, nationale nederlanden, accommodatiepartner, subsidiegever, Gemeente Rotterdam, Vriendenloterij, met steun van, met dank aan, nhow Rotterdam, KunstH1 Vrienden, KunstH1 Rotterdam Fonds

Gao Yuan, Portrait of Ai Weiwei (2012), Courtesy of Ai Weiwei Studio © Ai Weiwei

LUXOR
THEATER ROTTERDAM

BIRMINGHAM ROYAL BALLET
Carlos Acosta *Director*

Exclusief in Nederland!

Māh

Inspired by Malala

12 t/m 15 juni 2024
Nieuwe Luxor Rotterdam

holland-dance.com

originele foto: Bill Cooper

Architecture Film Festival Rotterdam

LantarenVenster

4-8 OCT.23

AFFR.nl

AFFR

NEXUS INSTITUUT

Nexus Lecture
Wynton Marsalis

Sunday 12 November
3.00 – 4.45 PM
Erasmus University
Rotterdam

Photo: Joe Martinez

Tickets: www.nexus-instituut.nl